

การวิเคราะห์กิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมจริยธรรม

ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

นางสาวทิพย์พร สุภาพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-504-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019635
018085

11719946X

AN ANALYSIS OF STUDENT ACTIVITIES ENHANCING MORALITY ASPECTS
IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION

MISS TIKUMPORN SUPARP

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-504-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การวิเคราะห์กิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมจริยธรรม ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
โดย	นางสาวทิมมพร สุภาพ
ภาควิชา	บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เวย์รอด

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
ดร.ถาวร วัชรอาทิตย์.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรอาทิตย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
ดร.วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์.....ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

.....
ดร.บุญมี เวย์รอด.....อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เวย์รอด)

.....
ดร.นิพนธ์ ไทยพาณิชย์.....กรรมการ
 (อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพาณิชย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตีพิมพ์ สุภาพ : การวิเคราะห์กิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 สังกัดกรมสามัญศึกษา (AN ANALYSIS OF STUDENT ACTIVITIES ENHANCING
 MORALITY ASPECTS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE
 DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 ดร.บุญมี เพลยออด, 159 หน้า. ISBN 974-581-504-7

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์กิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียน
 มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ขั้นพัฒนากรอบการวิจัย ผู้วิจัยได้รวบรวม
 คุณลักษณะทางจริยธรรม เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา แล้วสรุปเป็นกรอบการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการ
 วิจัย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เอกสารด้วยตนเอง และส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัยโดยใช้บริการไปรษณีย์
 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คำร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ในการวิเคราะห์เอกสารคู่มือการจัดกิจกรรมบังคับ ปรากฏว่าคุณลักษณะ
 ทางจริยธรรมส่วนใหญ่ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความเมตตา กรุณา ในการวิเคราะห์
 กิจกรรมนักเรียนที่จัดขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการจัดกิจกรรม 2 ประเภท ซึ่งแต่ละกิจกรรมก่อให้เกิด
 คุณลักษณะทางจริยธรรม ดังนี้ กิจกรรมบังคับ ก่อให้เกิด ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และการตรง
 ต่อเวลา สำหรับกิจกรรมเสนอแนะ ก่อให้เกิดคุณลักษณะทางจริยธรรมดังนี้ กิจกรรมส่งเสริมอาชีพก่อให้เกิด
 ความรับผิดชอบ ความอดสาหัส ขยันหมั่นเพียร และความใฝ่รู้ กิจกรรมส่งเสริมการเกษตรก่อให้เกิด
 ความรับผิดชอบ ความอดสาหัสขยันหมั่นเพียร และความใฝ่รู้ กิจกรรมส่งเสริมการสหกรณ์ก่อให้เกิด
 ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ สุจริต และความเสียสละ กิจกรรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ก่อให้เกิด
 ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และความใฝ่รู้ กิจกรรมส่งเสริมศาสนา ศิลป วัฒนธรรม ก่อให้เกิด
 ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและความกล้าทางจริยธรรม กิจกรรมส่งเสริม
 การใช้สินค้าไทย ก่อให้เกิด ความรับผิดชอบ ความใฝ่รู้และความมีเหตุผล กิจกรรมการใช้ห้องสมุด
 ก่อให้เกิด ความรับผิดชอบ ความใฝ่รู้ และความมีระเบียบวินัย กิจกรรมนันทนาการ ก่อให้เกิด
 ความรับผิดชอบ ความใฝ่รู้ และความมีระเบียบวินัย กิจกรรมส่งเสริมวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร ก่อให้เกิด
 ความรับผิดชอบ ความใฝ่รู้ และความมีระเบียบวินัย กิจกรรมกีฬา ก่อให้เกิด ความรับผิดชอบ การรู้จัก
 สามัคคี และความมีระเบียบวินัย กิจกรรมทัศนศึกษา ก่อให้เกิด ความใฝ่รู้ ความรับผิดชอบ และความมี
 ระเบียบวินัย กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิด ความรับผิดชอบ ความใฝ่รู้ และ
 ความมีเหตุผล และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และรักษาดินแดน ก่อให้เกิด
 ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และการตรงต่อเวลา เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า คุณลักษณะทาง
 จริยธรรมส่วนใหญ่ที่เกิดจากกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และความใฝ่รู้

ภาควิชา บริหารการศึกษา
 สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาศึกษา
 ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติ
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##C342712 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD : ANALYSIS / STUDENT ACTIVITIES / MORALITY ASPECTS / SECONDARY
TIKUMPORN SUPARP : AN ANALYSIS OF STUDENT ACTIVITIES ENHANCING
MORALITY ASPECTS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. BOONMEE
NENYOD, Ed.D. 159 PP. ISBN 974-581-504-7

The purpose of this research was to analyze the student activities enhancing morality aspects in secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education.

Research methodology was composed of two stages. The first was the stage of developing conceptual framework. Morality aspects were reviewed by the researcher then were validated by experts. The second was the stage of research methodology. In this stage, data were collected through documents analysis and questionnaire then they were analyzed by using percentage.

The findings showed that the morality aspects which frequently found in documents analysis were responsibility, sacrifice and kindness, while in student activities the morality aspects found in the required activities indicated as follows : the required activities enhancing responsibility, discipline and punctuality, whereas in recommended activities the morality aspects found in each activities revealed as follows: The Occupational promotion activities enhancing responsibility, diligence and studiousness. The Agricultural promotion enhancing responsibility, diligence and studiousness. The Cooperative promotion activities enhancing responsibility, honesty and sacrifice, while Industrial promotion activities enhancing discipline, responsibility and studiousness. Religious, Cultural and Art promotion activities enhancing responsibility, discipline, good manner and ethical valiance. The Thai Product Consumption promotion activities enhancing responsibility, studiousness and rationalization. The Library utilization activities enhancing responsibility, studiousness and discipline, while Recreational activities enhancing responsibility, studiousness and discipline. The Academic promotion activities enhancing responsibility, studiousness and discipline, whereas Sporting activities enhancing responsibility, cooperation and discipline. The Study Tour activities enhancing studiousness, responsibility and discipline, whereby Fine art and Environmental Conservation activities enhancing responsibility, studiousness and rationalization. The Scout, Red Cross Youth, Community Service Renderer, and Military Students activities, they were all enhancing responsibility, discipline, and punctuality.

Findings concluded that morality aspects which mostly found in student activities were responsibility, discipline, and studiousness.

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา.....
สาขาวิชา..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.....
ปีการศึกษา..... 2534.....

ลายมือชื่อนิติ..... *ท.ว.ร.*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Boonmee Nenyod*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ ดร.ใจพิทย เชื้อรัตนพงษ์ ที่ได้กรุณาร่วมให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะทางจริยธรรม สำหรับสังคมไทยในปัจจุบัน ตลอดจนให้คำแนะนำในการวิจัยขั้นตอนต่าง ๆ มาโดยลำดับ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาเสนอแนะ เครื่องมือ อาจารย์หัวหน้าหมวดกิจกรรมทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการออกแบบสอบถาม และบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ทุนอุดหนุนบางส่วนในการทำวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ขอขอบคุณ คุณกนกพร สีลาอ่อน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจที่ดีตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบาทหลวง วิทยา คู่วิรัตน์ ที่ได้ให้ทุนบางส่วนในการทำวิจัยครั้งนี้

ทิพย์มพร สุภาพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	10
การวิเคราะห์ข้อมูล	13
การนำเสนอผลการวิจัย	13
2. ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
ความหมายของจริยธรรม	14
องค์ประกอบทางจริยธรรม	16
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	18
สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังทางจริยธรรม	22
ความหมายของกิจกรรมนักเรียน	25
ประโยชน์ของกิจกรรมนักเรียน	26
ประเภทของกิจกรรมนักเรียน	28
แนวดำเนินการในการจัดกิจกรรมนักเรียน	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บทบาทและความรับผิดชอบของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม นักเรียน	29
เกณฑ์การจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	31
เกณฑ์การจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	32
ความสำคัญของจริยธรรมกับกิจกรรมนักเรียน	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
3. วิธีดำเนินการวิจัย	40
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	40
ประชากร	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การสร้างเครื่องมือ	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน และสถานภาพของ หัวหน้าหมวดกิจกรรม	51
ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมจริยธรรม	55
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์คุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม	64
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	100
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	100
วิธีดำเนินการวิจัย	100
สรุปผลการวิจัย	101

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การอภิปรายผลและข้อ เสนอแนะ	104
ข้อ เสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้	109
ข้อ เสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	109
รายการอ้างอิง.....	110
ภาคผนวก.....	114
ประวัติผู้เขียน.....	159

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนตัวอย่างประชากร แยกตามภาคภูมิศาสตร์และขนาด	44
2	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและที่ได้รับคืน จำแนกตามภาคภูมิศาสตร์และ ขนาดของโรงเรียน	47
3	จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน	51
4	จำนวนและค่าร้อยละของหัวหน้าหมวดกิจกรรม จำแนกตามสภาพ	53
5	แสดงประ เภทของกิจกรรมนักเรียนที่โรงเรียนจัดในปีการศึกษา 2534	56
6	การจัดกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมจริยธรรม	58
7	แสดงคุณลักษณะทางจริยธรรมที่ปรากฏใน เอกสารคู่มือการจัดกิจกรรมบังคับ..	65
8	แสดงคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมบังคับ	67
9	แสดงคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ	69
10	แสดงคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร	71
11	แสดงคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมส่งเสริมการสหกรณ์	73
12	แสดงคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมส่งเสริมอุตสาหกรรม . . .	75
13	แสดงคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมส่งเสริมศาสนา ศิลป วัฒนธรรม	77
14	แสดงคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมส่งเสริมการใช้สินค้าไทย .	80
15	แสดงคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการใช้ห้องสมุด	82
16	แสดงคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมนันทนาการ	84
17	แสดงคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมส่งเสริมวิชาต่าง ๆ ใน หลักสูตร	86
18	แสดงคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมกีฬา	89
19	แสดงคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมทัศนศึกษา	91
20	แสดงคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและ สิ่งแวดล้อม	93
21	แสดงคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และรักษาดินแดน	95

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1.	การดำเนินงานขั้นพัฒนากรอบการวิจัย	43
2.	การดำเนินงานขั้นดำเนินการวิจัย	49

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย